

Sammenhengen mellom imperialismen og opportunismen

Det er umulig å forstå opportunismen, alle de reformistiske, legalistiske, lydige og feige partiene og gruppene som villedende kaller seg marxistiske, uten å forstå at imperialismen skaper det økonomiske og politiske grunnlaget for å bestikke et sjikt av arbeiderklassen.

Lenin skriver i artikkelen «Imperialismen og kløyvinga i sosialismen» fra desember 1916 om sammenhengen mellom imperialismen og opportunismen. Artikkelen gir en kort innføring ikke bare i forholdet mellom opportunisme og imperialisme, men også hva imperialisme er og hva som er en korrekt taktikk for revolusjonære innenfor denne epoken.

Lenin begynner artikkelen med en definisjon av imperialismen, og sier dette er en så nøye og fullstendig definisjon som det er mulig å gjøre. Han skriver at den særegne karakteren til imperialismen er trefoldig: imperialismen er (1) monopolkapitalisme, (2) snyltende eller råtnende kapitalisme og (3) døende kapitalisme.

Dette er uhyre viktig for enhver kommunist. Igjen og igjen «glemmer» opportunisten av alle slag, hvordan Lenin definerer imperialismen historisk. Det er en tydelig tendens til at mange såkalte marxistiske intellektuelle fokuserer ensidig på Lenins fem kjennetegn på imperialismen. For eksempel legges det gjerne stor vekt på finanskapital og kapitaleksport, mens man for det første legger lite vekt på at Lenin mener den korteste definisjonen av imperialismen er at den er kapitalismens monopolstadium, og for det andre ser man vekk fra at imperialismen er råtnende og døende kapitalisme. Lenin tidfester begynnelsen av imperialismen til 1898-1900, og

skriver i denne teksten at imperialismen «tok endelig form» i perioden 1898-1914.

Lenins fokus er at imperialismen er kapitalismens høyeste og siste stadium. Han slår også fast at imperialismen som et stadium av kapitalismen, kan sees på som et overgangsstadium til sosialismen. Han slår i «Imperialismen og kløyvinga ...» fast at imperialismens forråtnelse kommer til uttrykk i forfall, og at dette er karakteristisk for alle monopoler i et system med privat eie av produksjonsmidlene. Lenin skriver at det gamle skillet i det imperialistiske borgerskapet, mellom en demokratisk og republikansk del på den ene sida og en reaksjonær og monarkistisk del på den andre sida, blir visket ut. Med imperialismen blir hele det imperialistiske borgerskapet reaksjonært. Forfallet viser seg også med et stort sjikt rentenister, kapitalister som bare lever av å flytte penger så og si, og Lenin slår fast at *politisk reaksjon over hele linja* er karakteristisk for imperialismen.

Lenin angriper i teksten den tyske renegaten Kautsky, en opportunist som forsøkte å plassere seg «mellom» reformistene og de revolusjonære, og han kaller Trotskij for kautskyaner. Han slår fast at kautskyanerne er hyklere som systematisk dekker over at opportunistene, som Lenin også kaller sosialsjåvinister, arbeider hånd i hånd med det imperialistiske borgerskapet for å skape et imperialistisk Europa på ryggen av Afrika og Asia. Han skriver at opportunistene objektivt er en del av småborgerskapet og et øvre lag av arbeiderklassen, som er blitt bestukket eller kjøpt opp med imperialistisk superprofitt. Opportunistene er omdanna til *vakthunder* for kapitalismen og *ødeleggere av arbeiderbevegelsen*. Dette er en sentral og avgjørende viktig tese hos Lenin.

Lenin slår fast at bolsjevikpartiet igjen og igjen har pekt på den dypereliggende økonomiske sammenhengen mellom det imperialistiske borgerskapet og at opportunismen midlertidig har seiret i arbeiderbevegelsen. Denne sammenhengen er

grunnlaget skriver han, for at bruddet mellom de revolusjonære og sosialsjåvinistene ikke var til å unngå.

Spørsmålet om bestikkelse av deler av arbeiderklassen er kontroversielt, og har i lang tid vært ignorert av de fleste «revolusjonære» i de imperialistiske landene. Lenins tekst viser at dette ikke kun er en tese fra Lenin, men at analysen i sin tid ble gjort av Marx og Engels, allerede før kapitalismen var blitt imperialism. Dette belegger Lenin med en rekke sitater fra disse grunnleggerne av marxismen. Marx og Engels pekte allerede ved midten av 1800-tallet på at England allerede da hadde de to viktigste kjennetegnene på imperialism: (1) veldige kolonier og (2) monopolprofitt. De to grunnleggerne slo kategorisk fast at dette hang sammen med opportunismens midlertidige seier i den britiske arbeiderbevegelsen. Engels skrev at det britiske proletariatet var i ferd med å bli mer og mer borgerlig og at de verste engelske fagforeningene var leda av menn som har solgt seg til borgerskapet, eller i det minste er betalt av det. Engels skriver at arbeiderne gladelig var med på festen som følge av Englands monopol på verdensmarkedet og koloniene deres.

Lenin viser også til at Engels i forordet til «Vilkåra for arbeiderklassen i England» fra 1892, skriver om et «aristokrati i arbeiderklassen» som utgjør et privilegert mindretall blant arbeiderne, i motsetning til den store massen av arbeidende mennesker. Lenin mener dette må studeres grundig, fordi vi her finner *dreiepunktet i taktikken for arbeiderbevegelsen* i den imperialistiske tidsalderen.

Lenin forklarer videre at selv om England er svekka i forhold til andre imperialister, og ikke lenger har fullt monopol, har de fortsatt en monopolstilling og at monopolstilling gir superprofitt – det vil si et overskudd av profitt på toppen av den vanlige kapitalistiske profitten. Denne forståelsen er grunnleggende for å forstå monopolenes særstilling i økonomien, og imperialistenes særstilling på verdensbasis. Vi vil legge til at dette også gir nøkkelen til å forstå

forskjellen på supermakter og andre imperialistiske stormakter. Den særegne stillingen gir en ekstra profitt på toppen av den vanlige. Denne profitten raner de til seg fra andre profitører (kapitalister, imperialister). På grunnlag av denne ekstra profitten, kan de altså bestikke et privilegert sjikt av arbeiderklassen, og opportunismen i arbeiderbevegelsen får sitt økonomiske og sosiale grunnlag. Lenin skriver at slik kjøper imperialistene seg en slags allianse «mellom arbeidarane i ein viss nasjon og deira kapitalistar *mot* dei andra (sic) landa».

Vi skyter inn at vi kan forstå den såkalte «frontfagsmodellen» i Norge ved hjelp av denne analysen hos Lenin. Dette viser også hvordan opportunismens «forsvar norske jobber» og «norsk lønn i Norge» betyr allianse med norske imperialister. Enkelte opportunister har en forestilling om at det er riktig å forsvare norsk næringsliv mot tysk eller britisk eller svensk for den saks skyld, men hos Lenin ser vi tydelig hva dette egentlig betyr: en overgang til «sine egne» imperialister.

Lenin skriver at den imperialistiske økonomien legger grunnlaget for politiske institusjoner som media, parlament, kooperativer og så videre, som skaper politiske privilegier og stillinger for «lydige, føyelege, reformistiske og patriotiske kontortenestemenn og arbeidarar, som svarar til dei økonomiske privilega». Det er fristende å føye til flere utropstegn. Lenins ord er, som ofte før, profetiske når vi stiller dem opp mot situasjonen i dagens Norge. Den norske imperialismen har så visst skapt et lukrativt økonomisk grunnlag for lydige, føyelige, reformistiske og patriotiske kontorister og «aktivister» i dagens Norge. Vi snakker om flere tusen stillinger i statsapparatet, knyttet opp mot stortinget, i fagbevegelsen, i kooperativer og boligbyggerlag som Coop og Obos, kommunestyre, frivillige lag og foreninger. Det formelig regner statsstøtte og subsidier over disse menneskene. Å heve stemmen på seminarer i fagbevegelsen, kan gjøre døren høy og porten vid for en karriere. I «verste fall»

kan man frikjøpes noen timer til behagelig kontorarbeid og kursvirksomhet. I beste fall er det mange eksempler på de som har begynt som tillitsvalgte og er endt opp som styremedlemmer i de største monopolselskapene i landet. Man kan ikke ignorere denne situasjonen, når man undersøker reformismen og opportunismen. Vi vil føye til at dragingen mot et komfortabelt liv og en småborgerlig karriere, er drepende for revolusjonær dedikasjon. Man må forstå at denne muligheten i et imperialistisk land, er materialiseringen av blod, svette og tårer i den tredje verden. Karriereveien for middelmådige akademikere i Norge, holdes åpen av blodslitet til millioner av verdens fattigste.

Lenin skriver syrlig at lønnsomme og lette jobber er agnet som det imperialistiske borgerskapet bruker for å trekke til seg og belønne representanter for de borgerlige arbeiderpartiene. Han skriver videre at hvor enn marxismen vinner popularitet blant massene, vil opportunistene/sosialsjåvinistene sverge til Marx' navn, på samme måte som selskaper bruker all slags villedende reklame. Lenin skriver at dersom det ikke føres målbevisst og ubøyelig strid mot disse partiene, gruppene og strømningene, kan det ikke føres noen kamp mot imperialismen, kan det ikke være snakk om noen marxisme eller arbeiderbevegelse.

Videre skriver Lenin at ingen på alvor kan mene at det er mulig å organisere flertallet av proletariatet innenfor kapitalismen, og at det uansett ikke er snakk om hvor stor en organisasjon er, men hva som er det virkelige, objektive innholdet i politikken den står for. Spørsmålet er: representerer politikken massenes interesser, eller interessene til mindretallet som vil forsone seg med kapitalismen? Og Lenin skriver at Engels trekker en skillelinje mellom det borgerlige arbeiderpartiet og de gamle fagforeningene på den ene sida, og de laveste massene, det virkelige flertallet, på den andre sida. Lenin skriver at å appellere til disse siste, som ikke er smitta av «borgerlig

respektabilitet» er **kjerna i den marxistiske taktikken**. (Vår uthevelse) Vi skyter her inn, at det er herfra Perus Kommunistiske Parti henter sin utlegning om marxistisk taktikk om å gå «til de dypeste og bredeste massene», i «Masselinjen» fra «Enhetsgrunnlaget».

Lenin skriver at de som står for «fedrelandsforsvaret» i den imperialistiske krigen bare representerer et mindretall, og at det er en plikt for de som virkelig vil være sosialister, at man *går lenger ned og dypere til de virkelige massene*, og at dette er hele meningen med og innholdet i kampen mot opportunismen. Han slår fast at vi må avsløre at opportunistene og sosialsjåvinistene i virkeligheten sviker og selger interessene til massene, og at de beskytter privilegiene som et mindretall av arbeiderne har fått midlertidig. Lenin skriver: «Vi må avsløre at dei er berarar av borgarlege idear og borgarleg innverknad, at dei eigentleg er allierte med borgarskapet og agentar for det.» og han fortsetter: «Den einaste marxistiske lina i den internasjonale arebidarrørsla er å forklåra for massane at det er uunngåeleg og naudsynt å bryta med opportunismen, å oppseda dei for revolusjonen ved å føra ein ubøyeleg kamp mot opportunismen, å nytta røyntslene frå krigen til å avsløra, ikkje dølja, kor umåteleg skammeleg den nasjonal-liberale arbeidarpolitikken er».

Referanse

[Lenin: Imperialismen og kløyvinga i sosialismen – Tjen Folket Media](#)